Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 63. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 19-го БЕРЕЗНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MARCH 19, 1977 No. 63. VOL. LXXXIV.

ВСІ ДЕРЖАВИ, ЯКІ ПІДПИСАЛИ ХАРТІЮ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ, ЗОБОВ'ЯЗАЛИСЯ ДОДЕРЖУВАТИ І ШАНУВАТИ ОСНОВНІ ЛЮДСЬКІ ПРАВА, ОТЖЕ ЖАДЕН ЧЛЕН ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ НЕ МОЖЕ ВВАЖАТИ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЙОГО ГРОМАДЯН ЗА „ВНУТРІШНЮ СПРАВУ" — СКАЗАВ ПРЕЗИДЕНТ КАРТЕР ОБ'ЄДНАНИМ НАЦІЯМ

Д-р Мирон Куропась найменований на асистента сенатора Дола в обороні людських прав

Д-р Мирон Куропась в розмові з сенатором Робертом Долом в бюрах Сенату ЗСА

Вашінгтон. — Д-р Мирон Куропась, головний радний УНСоюзу, який в минулому році занимав створений вперше в історії ЗСА пост спеціяльного асистента президента Форда для етнічних справ, був найменований на становище легіслятивного асистента сенатора Роберта Дола, минулорічного кандидата на віцепрезидента ЗСА.

Головним завданням д-ра М. Куропася будуть зв'язки і співпраця з конгресовою Комісією безпеки та співробітництва в Европі, членом якої є сен. Дол від минулого січня. Як відомо, ця Комісія була створена минулого року Конгресом ЗСА і за згодою президента Форда в цілях слідкування за порушеннями людських прав, які становлять т. зв. „третій кошик" Гельсінкських угод. Комісія складається з шістьох сенаторів, шістьох членів Палати Репрезентантів та по одному представникові Державного департаменту і Департаментів оборони та торгівлі.

В засяг праці д-ра Куропася на цьому новому пості входять власне питання порушення людських прав та заходи в цій справі конгресової комісії. Проголошуючи найменування д-ра Куропася на свого асистента, сен. Дол вказав на особливо важливе питання порушень людських прав в СССР і його сателітських країнах в Східній Европі.

„Провідники американських груп — сказав сен. Дол — особливо ці, які походять із країн Східної Европи, вповні свідомі гарантій Гельсінкських угод і мають обширне знання їхнього застосування в країнах їхнього походження. Я певний, що ці провідники становитимуть наскрізь відповідальне джерело інформацій для мене і для Комісії в нашій підготові до конференції в Бєограді"

Сен. Дол заявив, що контакти д-ра Куропася з етнічними групами в ЗСА будуть ключевими в збиранні інформацій про порушення людських прав в СССР і сателітних країнах в підготові до Београдської конференції, яка має відбутися в червні цього року.

Представники КОУАО — Відділу УККА Великого Ню Йорку інформують про свої зусилля і турботи

Під час відвідин у „Свободі". На фото [зліва]: пані Розалія Йолчій, Корнель Василик, пані Ірена Куровицька, інж. Євген Івашків, ред. Ігор Длябога, капітан Михайло Лучов, мгр Іван Базарко та ред. Володимир Левенець.

Джерзі Сити (в.л-ць). — Допомога українському народові в його змаганнях, зокрема оборона політв'язнів та людських прав в поневоленій Україні, а з внутрішніх справ дальша активізація і консолідація громади, спеціяльна увага рідному шкільництву, піднесення на вищий рівень культурних та інших імпрез, поширення включення в громадську активність молоді та ряд інших справ і проблем, що їх можна вважати за головні завдання і турботи також кожної іншої громади, були темою розмов та інформацій представників Комітету Об'єднаних Американсько-Українських Організацій—Відділу УККА Великого Ню Йорку під час їх відвідин в редакції „Свободи" минулої середи, 16-го березня. У відвідинах і розмовах взяли участь: новообраний голова КОУАО інж. Євген Івашків, заступник голови пані Ірина Куровицька, заступник голови мгр. Іван Базарко, англомовна секретарка пані Розалія Полчій, референт масових імпрез капітан М. Лучов та голова місцевого Осередку СУМА Корнель Василик.

Інформуючи редакторів про пляни, надії і турботи

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЛЮДСЬКІ ПРАВА, СВІТОВИЙ МИР І ЕКОНОМІЧНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ ДЛЯ ВСЬОГО ЛЮДСТВА БУЛИ ТЕМАМИ ПРОМОВИ ПРЕЗИДЕНТА КАРТЕРА В ГЕНЕРАЛЬНІЙ АСАМБЛЕЇ ОН

Об'єднані Нації, Н.Й. — „Всі держави, які підписали Хартію Об'єднаних Націй, зобов'язалися додержуватися і шанувати підставові людські права. Отже, ніякий член Об'єднаних Націй не може твердити, що переслідування його громадян є виключно його внутрішньою справою. Рівнож, ніякий член не може оминати його відповідальности перевірити справу і зайняти голос, коли тортури і нічим не виправдані позбавлення прав трапляються в будьякій частині світу" — заявив президент Джіммі Картер в четвер, 17-го березня, у своїм першім виступі перед Генеральною Асамблеєю Об'єднаних Націй, підкреслюючи тим ще раз, що питання людських прав дійсно є „невід'ємною частиною закордонної політики ЗСА" і закликаючи Об'єднані Нації посилити свої старання заповнити пошанування цих прав по цілому світі.

Президент у своїй промові теж присвятив багато уваги справі світового миру, зокрема питанню обмеження атомової зброї і нуклерних випробувань, як рівнож справі „економічної справедливости для всіх країн", тобто, і для економічно розвинених і недорозвинених держав, але питання людських прав мало першенство, як це відмітили майже всі коментатори після закінчення його промови, яка була передавана на телебаченні та по радіо. Президент Картер заявив, що тепер в світі головним є рух, який вимагає пошанування підставових людських прав і що „ЗСА мають історичний обов'язок" бути пов'язаними з тим рухом. „Ми в З'єднаних Стейтах приймемо на себе цю відповідальність в повному і найбільш конструктивному змислі. Для нас це є зобов'язання, а не тільки політична поза" — сказав президент Картер.

Підкреслюючи, що жадна країна-член Об'єднаних Націй не може твердити, що питання людських прав — це „внутрішня справа", Президент фактично відкинув твердження лідерів Совєтського Союзу, які протягом останніх кількох тижнів закидають Урядові ЗСА, що він, мовляв, вмішується у внутрішні справи СССР, коли виступає в обороні совєтських дисидентів і закликає до пошанування людських прав. Президент у своїй промові ще раз зазначив, що Америка виступатиме в обороні тих прав по цілому світі і що його уряд стараметься поліпшити стан цих прав в самих З'єднаних Стейтах, бо вважає, що питання людських прав — це універсальне питання. Він сказав, що міжнародні домовлення щодо пошанування тих прав, як Хартія ОН, Універсальна Декларація Людських Прав, Гельсінкські домовлення тощо, мають таку саму зобов'язуючу силу, як міжнародні оборонні чи економічні угоди.

У цій промові, яка фактично була його першою формальною промовою відносно закордонної політики ЗСА і мала на меті доказати підтримку Америки для Об'єднаних Націй, президент Картер запропонував, щоб Комісія Людських Прав при ОН відбувала частіше пленарні наради, а не тільки раз в рік, закликав, щоб ця Комісія була перенесена з Женеви до Ню Йорку, де вільна преса матиме кращу змогу наглядати над її діяльністю, і підтримав пропозицію Коста Ріки, щоб при ОН був створений спеціяльний пост комісаря людських прав. Президент заявив, що звернеться до Сенату ЗСА, щоб остаточно ратифікував ряд договорів ОН, які стосуються різних аспектів людських прав, тобто, які делегація ЗСА до ОН давно підписала, але Сенат досі їх не ратифікував.

Президент, наголошуючи людські права, кількакратно зазначив, що виступи в обороні цих прав не можуть і не повинні бути перешкодою для полагодження інших міжнародних справ, наприклад, підписання нового договору між ЗСА та СССР щодо обмеження стратегічної атомової зброї. Він підкреслював, що цей договір, як також припинення всіх нуклеарних випробувань є остаточне усунення

(Закінчення на стор. 3-ій)

Президент Джіммі Картер під час свого виступу в Генеральній Асамблеї ОН

„ДЖІММІ, МИ ТЕБЕ ПІДТРИМУЄМО — ДОПОМОЖИ УКРАЇНІ!"

Ню Йорк, Н.Й. (ід). — „Джіммі, ми Тебе підтримуємо — допоможи Україні!" — це було головне послання, що його передали українці цієї світової метрополії президентові Джіммі Картерові, як він в четвер, 17-го березня, у вечірніх годинах приїхав на свої перші відвідини і свій перший виступ в Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй. Про це послання українців президентові Картерові поінформували радіо і телебачення вже якої пів години після приїзду президента Картера до Ню Йорку, а що Президент це послання прийняв свідчить згадка в „Ню Йорк Таймс", який у виданні з чергового дня, з п'ятниці 18-го березня, м. ін. інформує: „Охорона (президента Картера) була така велика, що одинокими нюйоркчанами, які схопили поглядом Президента, було коло 50 американсько-українських демонстрантів, які здобули вдячний помах руки та велику усмішку (Президента), як він їх побачив недалечко Об'єднаних Націй..."

На ділі цих демонстрантів було щонайменше вдвоє більше, з Ню Йорку та околиці, які зібралися тут на заклик Об'єднаного Комітету Відділу УККА в четвер, 17-го березня, біля Об'єднаних Націй та американської місії до ОН, щоб передати Президентові їхнє прохання.

Того дня кілька хвилин після 6-ої години вечора моторкада з президентом Картером переїхала біля українських демонстрантів, які голосно почали скандувати: „Джіммі, допоможи Україні!"

Президент вийшов з американської місії за годину і українці чекали на нього та знова повторювали своє прохання: „Джіммі допоможи Україні!". Під час демонстрації репортери американських засобів масової інформації записували і фотографували цю подію.

Крім згаданих уже передач та повідомлень на телебаченні і в пресі, телебачення на місцевому каналі ч. 5 передало того самого вечора інтерв'ю про цю демонстрацію з адв. Аскольдом Лозинським.

Демонстранти мали також приготоване відповідне меморандум для Президента, але не мали нагоди його передати. Референт зовнішніх справ при американській місії до ОН тільки поінформував, що зголоситься з цим письмом наступного дня і він його радо прийме та передасть згідно з призначенням.

ЗБРОЙНІ СИЛИ АНҐОЛІ ЗАХОПИЛИ ЦЕНТР МІДІ В ЗАЇРІ

Кіншаса, Заїр. — Агенство Асошіейтед Пресс інформує, що збройні частини Анґолі, які напали на Заїр і без спротиву посуваються в глибину країни, захопили в четвер, 17-го березня ц. р., місто Колвезі, яке славиться своїми копальнями міді. Напасників, як інформує преса, вітало місцеве населення, як визволителів і вони при здобутті міста зустрічали дуже малий спротив заїрської армії. Уряд Заїру покищо не підтвердив тісї вістки і не зайняв становища до інформацій пресових агенцій. Державний департамент ЗСА наказав був в середу, 16-го березня, 26-ом американським громадянам, переважно жінкам і дітям затруднених при видобуванні міді американців, покинути Колвезі і вони виїхали ще перед захопленням міста наїзниками. Поінформовані джерела стверджують, що напасники захопили також торговельне місто Сандоа, а Вашінгтон додатково інформує, що також місто Касаї попало в руки анґольських військовиків. Всі три міста належали колись до провінції Катанга. Урядові чинники Заїру стверджують, що сили напасників перевищують 5,000 вояків, які в більшості складаються з колишніх повстанців Катанги, які після програних змагань втекли були до Анґолі. Тіж джерела також інформують, що загони повстанців були вишколені кубинськими старшинами, які разом з військовими частинами Куби постійно перебувають в Анґолі, допомагаючи вдержатись при владі марксистському урядові. Упадок Колвезі дуже послаблює позицію центрального уряду в Заїрі, що його очолює президент Мобуту Сесе Секо, який є приятелем ЗСА в чорній Африці. Уряд ЗСА покищо вислав до Заїру два транспортні літаки допомоги вартости 2-ох мільйонів долярів, яка складається з медикаментів та іншого виряду. Допомога не включає зброї, ані боєприпасів. В Заїрі перебуває приблизно 2,000 американських громадян, які в більшості займаються місійною працею в Корпусі Миру, але тільки незначна частина з них перебуває у загроженій військовими діями частині. Серед білих груп і найчисленнішою є бельгійська, понад 4,000 осіб, які живуть компактною масою в загроженій частині країни. Згідно з останніми інформаціями Бельгія готова допомогти урядові Заїру і вислати 30 пасажирських літаків зброї, амуніції та іншого військового виряду. Також Франція вишле допомогу Заїрові. Повстанці користуються совєтською зброєю, яку вони одержали мабуть за посередництвом Куби.

Ганой обіцяє подати інформації про „пропалих без вісті" американських вояків

Ганой. — У четвер, 17-го березня, делегація ЗСА розпочала тут переговори з представниками комуністичного уряду В'єтнаму в справі пропалих без вісті американських вояків під час В'єтнамської війни, як рівнож відносно можливости встановлення нормальних зв'язків між Вашінгтоном і Ганоєм. П'ятичленна делегація, яку очолює Ленард Вудкак, президент профспілки Об'єднаних автомобілевих робітників, прибула до Ганою день раніше, де її дуже тепло привітали.

В четвер відбулася перша із кількох запланованих нарад, після якої в'єтнамський прем'єр Фам Ван Донг сказав, що „новий дух", який запанував в Америці з перебранням влади президентом Джіммі Картером, напевно допоможе розв'язати всі проблеми між В'єтнамом і ЗСА. Він заявив, що Ганой вже встановив спеціяльний комітет, який має за завдання розшукувати інформації про пропалих без вісті в'єтнамських і американських вояків, але рівнож додав, що Ганой „не забув", що в паризьких мирових договорах з 1973-го року ЗСА обіцяли надати В'єтнамові повоєнну допомогу. Як відомо, Вашінгтон твердить, що Америка не зобов'язана додержуватися обіцянки, бо тодішній Північний В'єтнам порушив паризькі договори своєю інвазією Південного В'єтнаму. Ленард Вудкак, зазначуючи, що він не очолює дипломатичної місії, сказав, що „В'єтнамський нарід — це гордий і хоробрий нарід" і додав, що розбіжності між ЗСА і В'єтнамом існують „вже задовго".

Палестинці вдоволені заявою Картера

Каїро. — Ясір Арафат, голова Палестинської Визвольної Організації, й інші лідери цієї організації, які брали участь в засіданні Палестинської Національної Ради, привітали заяву президента Джіммі Картера про те, що палестинці повинні мати свою батьківщину. Правда, багато делегатів висловило думку що Картер повинен був піти дальше і вияснити, що в тому напрямі робитиме ЗСА. Президент Картер, виступаючи на публічному зібранні в Клінтоні, Массачусетс, заявив був, що „повинна знайтися земля, яка стала б батьківщиною для палестинських втікачів, які терплять вже так багато років". Цю свою заяву президент Картер повторив опісля під час промови в Генеральній Асамблеї О.Н. Ясір Арафат, поінформований про заяву Президента ЗСА, відповів в англійській мові: „Вони інформують мене, що він згадав про батьківщину для палестинців. Якщо Президент ЗСА дійсно це сказав, то це є дуже важлива заява. Це є прогресивне потягнення, яке означає, що він вкінці виписав покласти руку на серце проблеми на Середньому Сході. Ця заява допоможе у розв'язці проблеми".

Заява президента Картера про потребу батьківщини для палестинців викликала деяке замішання в Ізраїлю, який виступає проти створення палестинської держави

Продовжується акція в обороні релігії в СССР

Ню Йорк. — Крайова Міжрелігійна Організація в справі совєтських жидів, до якої належать не тільки жиди, але також представники різних християнських Церков у ЗСА, в середу, 16-го березня, закінчила тут свої наради і вирішила при кінці наступного місяця передати спеціяльній конгресовій комісії пропозиції відносно оборони релігійних прав у Совєтському Союзі. Римокатолицька монахиня Енн Гіллен, екзекутивний директор Крайової Міжрелігійної Організації, повідомила, що 28-го квітня Спільна Конгресова комісія для справ европейської безпеки і співробітництва, яка має за завдання наглядати над виконанням постанов Гельсінської угоди, одержить рекомендації, щоб уряд ЗСА вимагав від Москви припинити переслідування віруючих, дозволити на релігійне виховання дітей і молоді, збільшити кількість церков, божниць тощо.

На нарадах, які відбулися в приміщеннях Центру Карнегі для Світового Миру, виступало багато свідків різних віросповідань і національних груп, між ними з рамени Українського Конгресового Комітету Америки свідчив д-р Володимир Душник, редактор „Українського Квартальника", який поінформував приявних про переслідування всіх українських віровизнань совєтським режимом.

Свідчили теж проф. Вілліям Флечер, голова Департаменту проблем СССР в Університеті Канзасу, рабін Марк Танненбавм, речник Американсько-Жидівського Комітету, Ріта Гавзер, колишня представниця ЗСА до Комісії Людських Прав при Об'єднаних Націях, д-р Дейвид Гантер, речник Ради для Релігійних і Міжнародних Справ та інші.

Крайова Міжрелігійна Організація плянує відбути подібні переслухування в ряді інших міст ЗСА і 28-го квітня передати всі рекомендації для згаданої Конгресової комісії, яка наглядає над виконанням постанов Гельсінської угоди.

Державний департамент підтверджує інтегральність людських прав в закордонній політиці

Елмгурст, Ілл. — Вілліям Д. Блейр, мол., заступник асистента секретаря для публічних справ Державного департаменту ЗСА, відповідаючи на листа пастора Олекси Гарбузюка до президента Джіммі Картера в справі поновних арештів в Україні заявив, що „наші заходи в ділянці людських прав будуть надалі інтегральною частиною нашої закордонної політики".

Пастор О. Гарбузюк, який очолює Всеукраїнське Євангельсько-Баптистське Братство, у своєму листі до президента Картера звернув увагу на арешти Миколи Руденка і Олексія Тихого та на раніше запроторення совєтськими властями пастора Георгія Вінса й інших українських релігійних та культурних діячів до в'язниць і концтаборів. Він рівнож вказав на правильне становище президента Картера у зв'язку з повторними порушеннями основних людських прав совєтськими властями, відкликаючись на його заяви в інавгураційній промові.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Побоювання Москви

Не зважаючи на те, що майже вся совєтська преса й інші засоби інформації продовжують критикувати президента Картера за його лист до академіка Андрея Сахарова, за його зустріч з Владіміром Буковським і за заяви Державного департаменту в обороні дисидентів у східньо-европейських країнах, а в самому СССР не втихає кампанія проти дисидентів і оборонців людських прав, закордонні кореспонденти інформують що Москва правдоподібно таки змінить своє становище у відношенні до З'єднаних Стейтів Америки. Це може статися у зв'язку з приїздом до СССР у другій половині березня державного секретаря Сайруса Венса, від якого вони хотіли б довідатися про правдиву інтенцію президента Картера і встановити чи оборона людських прав є дійсно невід'ємною частиною американської закордонної політики, чи це тільки тактичний маневр нової Адміністрації у Вашінгтоні. Можна припускати, що гострий тон коментаря в совєтській газеті ,,Правда'' надрукований у виданні з 13-го березня ц.р., та опісля виступ ,,спеца'' від американських справ Георгія Арбатова пов'язані з приїздом в Москву американської делеґації, бо хоча тон совєтської преси у відношенні до заяв Державного департаменту дещо злагіднів, але натомість появляється тепер цілий ряд чужих матеріялів, тобто цитат з закордонної, переважно комуністичної преси, зокрема тієї, яка займає неґативне становище до заяв Державного департаменту, листа Президента і його зустрічі з Буковським. Все це робиться з надією, кажуть політичні спостерігачі і кореспонденти, що Сайрус Венс, приїхавши до СССР, запропонує якусь альтернативу розв'язки цієї проблеми. ,,Атмосфера є недоброю, але я надіюся, що візита Венса поправить ситуацію'', — заявив один із совєтських аналітиків.

Становище президента Картера, яке вже дехто називає ,,доктриною Картера'', насторожило совєтських верховодів і до певної міри перелякало. У своїй розгублености, вони почали видумувати історії агентурного пов'язання дисидентів з американською Центральною Розвідчою Агенцією, заговорили про репресії в ЗСА, расову несправедливість, нерівність національних меншин тощо. Правда, в Кремлі з полегшею прийняли становище деяких европейських країн, зокрема Франції, які з резервою, або й критично поставились до політики Вашінгтону в ділянці людських прав. Також тимчасове відтягнення делеґацією ЗСА справи дисидентів на Комісії ОН в Женеві розцінюється в Москві, як сповільнення ,,морального руху'', започаткованого Америкою після приходу до керівництва нової Адміністрації. Чимало уваги присвячено тим справам, в тому також боротьбі проти дисидентів, ,, ідеологічній конференції'' комуністичних партій в Болгарії і висловлено побоювання, що заяви президента Картера можуть стати поштовхом до об'єднання дисидентських рухів у Східній Европі, що було б ще більш загрозливим для комуністичних режимів.

Совєтські журналісти ,,вірні помічники партії"

Київська ,,Культура і Життя" інформує, що 1-го березня у Великому Кремлівському палаці відкрився четвертий з'їзд Спілки Журналістів СССР. Сьогодні в СССР виходить 7,985 газет 56 мовами народів СССР. Їхній одноразовий тираж становить 168 мільйонів 33 тисячі примірників. Виходить 4,726 журналів і видань журнального типу. Їхній річний тираж становить 3 мільярди 800 мільйонів примірників. У середньому на кожну родину припадає більше як чотири періодичних видань. Телевізійними програмами охоплено величезну більшість країни. Радіопередачі, проходять на восьми основних програмах 68 мовами народів Совєтського Союзу і сімдесяти іноземними мовами. Говорячи про ,,наявні недоліки" Спілки, голова Правління Спілки Журналістів В. Г. Афанасьєв підкреслив, що у ,,партійності, партійній принципості, в партійному керівництві — головне джерело сили і авторитету радянської журналістики, її всезростаючого впливу на суспільство, на діла і вчинки мільйонів".

І.Головінський

ЦЕНТРАЛЬНА ПРОБЛЕНА

(Українська мова в процесі збереження національної тотожности)

I

Самозбереження, це найвищий природний закон, який відноситься як до одиниць, так і до національних спільнот. Тому кожна шануюча свою гідність людина зберігає свою національну тотожність та плекає свої етнічно-культурні вартості.

Почуття національної тотожности набуває людина через скомплікований процес співдії із своїм вужчим та ширшим окруженням, як рівнож через процес виховання і освіти. Беручи до уваги скомпліковану суть такого процесу, зрозуміємо труднощі збереження національної тотожности в діяспорі особливо в середовищі різно-національного суспільства, як наприклад в ЗСА чи Канаді.

Можна сміло твердити, що важливим основним чинником у формуванні особливости людини і засобом збереження національної тотожности є рідна мова. Мова є не лишень засобом порозуміння, але також лучником минулого, сучасного і майбутнього, зберігачем культурних скарбів народу та засобом творення абстрактних понять. Щоб поставити питання рідної мови у властивій площині, треба звернути увагу на один незаперечний факт, а іменно, що щоб засвоїти, зберігати і плекати рідну мову треба доложити зусиль і праці. Сьогодні маємо вже незаперечні докази лінґвістів і психологів, що людина одідичує тільки спроможність розвинути мову. Мову, яку називаємо рідною, дитина учиться від своїх батьків та окруження, з яким співдіє. Відомо, що немовлята будь-якого народу видають голосові звуки, які можуть стати складовими частинами будь-якої мови. Щойно згодом, реагуючи на голос матері і окружения, дитина набуває мову, яку називаємо рідною. Що більше, відомі є факти, коли немовлята, адоптовані батьками іншої національности і навіть іншої раси, досконало засвоюють мову своїх прибраних батьків.

Розвиток мови поступає паралельно із розвитком умово-психічних здібностей, і тому також розвиток та засвоєння рідної мови повинен бути основний на тих природних стадіях. Науковці-психологи, які займаються дослідами над умовим розвитком дитини та співвідношенням поміж умовим розвитком і навчанням, як швайцарець Пяже, американець Брунер, українці Запорожець і Проскура, вказують, що умовий розвиток слід поділити на приблизно чотири стадії. Ними є: змислово-двигальна, „перед-символічна, символічна, абстрактна. Найкращий вислід дає навчання тоді, коли його методи примінені до природного рівня умового розвитку дитини. Найважливішими стадіями в час, коли починається і завершується розвиток мови, є змислово-двигальна і перед-символічна, себто час раннього дитинства. У цьому часі навчання, у першому розумінні у відміну від освіти, набуває дитина підсвідомо процесом наслідування старших. Іншими словами, мова для людини є природним пристосуванням до оточення. Рівнож слід звернути увагу, що засвоєння мови як засобу порозуміння сполучує в собі, крім інтелектуальних, також і почуваневі засоби. З повище сказаного можемо зробити висновок, що рідну мову навчиться і буде її любити дитина в такому домашньому середовищі, де це засвоєння приходить цілком природно, де змислове оточення віддзеркалює українську культуру і де набуття рідної мови є пов'язане з приємними дитячими почуваневими переживаннями.

Засвоєння рідної мови є так тісно получене із умово-психічним розвитком дитини, що в парі із культурою і звичаями стає вона тим ідентифікуючим чинником, який оприділює людину як члена національної спільноти. Самозрозуміло, що питання збереження і плекання рідної мови є однозначне із збереженням національної тотожности, особливо у бездержавних народів. Можемо зробити припущення, що в парі із тим як заникає уживання рідної мови, поволі заникає також і почуття національної тотожности. Вправді, є виїмки від загального правила. Є одиниці, що почуваються щирими українцями, хоча не знають і не вживають рідної мови, як рівнож є такі, що добре володіють українською мовою, хоча користи із них для українського суспільства мало. Суть одначе не у виїмках, а в загальних правилах.

Виходячи із повищого, заложення, автор цього допису виготовив запитник для членів одної студентської громади, прохаючи відповісти на ряд питань. Щоб осягнути якнайбільш правдомовну відповідь, запитники були виповнені анонімно. Серед питань було два, які безпосередньо відносяться до заторкнутої проблеми. Одно із питань звучало: ,,Якою мовою Ви волієте говорити, українською чи англійською?'' Інше питання, при кінці запитника, звучало: ,,Ким Ви себе почуваєте: українцем?, українським-американцем?, американцем українського походження?''. Не думаю тут аналізувати усіх відповідей цього запитника, який, до речі, є тільки складовою частиною ширших, ще не закінчених дослідів, але хочу звернути увагу на кілька характеристичних тенденцій. На питання: ,,Якою мовою Ви волієте говорити?'', 55 відсотків запитаних відповіли, що українською, а 45 відсотків, що англійською. На питання: ,,Ким Ви себе почуваєте?'' серед тих, які говорять українською мовою 60 відсотків відповіли, що вони почуваються українцями, а 40 відсотків, що ,,українськими-американцями''. Одначе поміж тими, які воліють вживати англійську мову, як розговірну, тільки 10 відсотків назвали себе українцями, 80 відсотків — ,,українськими—американцями'', а 10 відсотків — ,,американцями українського походження''. Повищі дані недвозначно вказують на співвідношення поміж розговірною мовою та почуттям національної тотожности. Можна припускати, що процес денаціоналізації буде ширитися в міру того, як буде занепадати вживання української мови. На подібні тенденції серед українців ЗСА і Канади виразно вказують дані, опубліковані в збірнику ,,Українці в Американському і Канадському Суспільстві'' (Видання УСІ під редакцією проф. В.Ісаїва). Наприклад, в праці В.Галича подано, що членами українських Церков у ЗСА є 1,317,000 вірних, себто люди виразно українського походження. Одначе праця Р.Цибрівського, на підставі офіційного перепису населення ЗСА 1970р., подає число громадян,які подали українську мову як свою матірну, одначе не конечно розговірну на 249,351, себто приблизно тільки 20 відсотків тих, які ще зараховують себе до українських Церков. Подібні прояви зауважуємо і в Канаді, як це видно із праць Боціоркова, Теслі чи Андерзона. Тесля подав, що відсоток українців у Канаді, які вважають українську мову розговірною, зменшився із 79.6 відсотків в 1951 р. до 53.4 відсотки в 1971р., отже занепад приблизно на 20 відсотків за 20 років.

Прийнявши постепенний занепад української розговірної мови в ЗСА і Канаді як наглядне явище, виринає питання в першу чергу: які чинники і обставини є відповідальними за такий стан, як рівнож як тому явищу протиставитись? В загальному ті чинники можна поділити на дві більші групи: психологічного та суспільного порядку. При тому слід зазначити, що маємо до діла із скомплікованим явищем так званого ключевого порядку, де причини і наслідки взаємно зазублюються і це, що в одній ситуації є наслідком попередніх об-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЧИ НІМЕЦЬКИЙ ,,ВОТЕРҐЕЙТ?"

Мюнхен (П.Ф.) — Слово ,,Вотерґейт'' вже ввійшло в історію, як символ незаконного втручання до чужого приміщення з ціллю дістати інформації про те, що в тому приміщенні діється. Бувший президент ЗСА Ричард Ніксон дав дозвіл своїи співробітникам примостити в бюрі Демократичної Партії в Вашінгтоні підслухові апарати, т.зв. блощиці, бо хотів довідатись про пляни тієї партії. Це порушення закону, який ґарантує недоторканість приміщення громадян, довело Ніксона до катастрофи: він мусів зректися свого посту.

Цими днями в Західній Німеччині вийшло наяв, що органи Установи, яка має назву ,,Охорона Конституції'' (центр у Кельні), вмістили підслухові ,,блощиці'' в приміщенні видатного знавця атомової фізики Клауза Роберта Траубе. 38-річний учений діяв в Атомовому Інституті і звернув на себе увагу службовців Охорони Конституції тим, що знався з людьми, прихильними до анархістів. То не анархісти-мрійники, що сподіваються приходу такого суспільного ладу, в якому не буде примусу згори, а всі громадяни чесно працюватимуть для загального добра вільно і без страху. Німецькі анархісти вірять, що бажаний їм суспільний лад настане через насильство, через терор і кров, через руїну адміністрації і, очевидно, через розділ майна заможних людей між убогими. Російський анархіст Михаїл Бакунін (1816-1876) був учителем сучасних анархістів. Він проповідував ,,всеруйнуючу революцію'' і твердив, що через загальну руїну дійде суспільство до створення справедливого ладу. В своєму захопленні фантазіями Бакунін називав ,,розбійників'' справжніми революціонерами.

Німецькі анархісти показали на ділі, що їм наука Бакуніна добре далася втямку: вони грабують банки, кидають бомби в великі крамниці, крадуть автомобілі, убивають поліціянтів і суддів, беруть у неволю багатих людей і випускають їх за великий викуп і т.д.

Уже більше року йде суд над арештованими анархістами в Штуттґарті. На чолі цієї групи стояв Андреас Баадер. На совісті цієї банди десятки мертвих і ранених невинних людей, що нагодою опинилися близько, коли анархісти стріляли і кидали бомби. Між приятелями д-ра Траубе були особи, що були зв'язані з анархістами або мали до них симпатії: адвокатка Інґе Горніцер і Кляйн, який ,,прославився'' нападом на директорів нафтових великих підприємств, об'єднаних в спілці, що має назву ,,ОРЄС'', Тому півтора року Кляйн та інші терористи взяли були в неволю ,,нафтових баронів'' у Відні, і тільки з великим трудом вони вийшли на волю.

Через людей, з якими знався д-р Траубе, підозріння впало й на нього, мовляв, він охоче допоможе анархістам зробити атомову бомбу і ,,поставити на коліна уряд і парлямент'' Німецької Федеративної Республіки.

Чому агенти Охорони Конституції не попередили д-ра Траубе, що його знайомі — адвокатка Інґе Горнішер і її приятель — Кляйн — є під тайним наглядом поліції, як небезпечні для правопорядку в Західній Німеччині. Це можемо пояснити звичаями, давно відомими в поліційних органах: коли визнають, що та чи інша особа обертається в товаристві підозрілих людей, то поставлять її під нагляд, щоб довідатись про діяльність даної особи.

Можна зрозуміти поспіх агентів Охорони Конституції, що ,,взяли на мушку'' видатного атомового фізика Траубе: тому три роки відкрито в Бонні комуністичного агента Ґійома, присланого із Східнього Берліну. Ґійом записався в Соціялдемократичну партію і показав себе щирим ,,апаратчиком'', працьовитим і услужливим. Він виліз високо в партійній ґієрархії і був прийнятий на службу в канцелярії соціялдемократичного канцлера Брандта. Через його руки проходили й тайні листи від НАТО. Коли розкрито агентурну діяльність Ґійома, то й Брандт відмовився бути головою уряду, щоб не бути ціллю атаки своїх політичних противників. Це сталося 1974р.

Розвідчі органи твердять, що в Західній Німеччині діють тисячі комуністичних агентів, присланих зі Сходу; їх дуже часто ловлять, судять або висилають туди, звідки вони прийшли. Отже не диво, що агенти Охорони Конституції були особливо затривожені товариством, у якому перебував атомовий фізик Траубе, і поспішили самі, не повідомивши міністра внутрішніх справ Майгофера, контролювати його листи й телефонні розмови, вставивши в його приміщенні ,,блощиці'', коли господар був неприявний.

Агенти Охорони Конституції діяли за правилом: ,,Скажи, з ким ти знаєшся, і я скажу, який ти сам''. Траубе заявляє, що він зі своїми знайомими (адвокатка Горнішер і терорист Кляйн) мав світські розмови, коли їздив з ними на відпочинок в Італію, а про адвокатку знав, що вона — противниця терористичних актів. Про терористичну діяльність Кляйна він довідався тільки в грудні 1975р., коли той належав до банди, яка напала в

(Закінчення на стор. 4-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

Буде весна?..

Цей питальний знак у заголовку поставлений недаремно: він бо означає тяжкий сумнів автора у прихід весни і кінець зими, що так далася нам взнаки цього року! Ще на долині міста Ню Йорку не було так страшно, як у такому, скажемо, Боффало, де ситуація виглядала, навіть і на телевізії, так катастрофічно, що — ,,Рятуйте мою душу!'' — як писав наш покійний друг Микола Понеділок. Довідуємось, що саме там, у Боффало, нашу письменницю Лесю Лисак так замело було снігами, що вона, бідулька, не могла дістатися до свого замку при вулиці Мейн, який так файно описала у найновішій своїй книжці. Аж приїхали на рятунок нюйоркські ,,санітмени'' з спеціяльною машинерією і, спасибі їм, відгребли дівчину з-під снігу.

Та не завжди мати-природа була така незичлива для нашого брата. Авторові цих рядків пригадуються вже тут, в Америці, і лагідні зими і вчасні, зразу гарячі весни. Так було, наприклад, навесну 1949-го року, коли підписаний прибув на цю вільну землю в характері діпіста. Вже в половині місяця березня весна стояла в повному розквіті, а гріло так, що — ,,Рятуйте мою душу!'' Пригадую, коли мене привезли, просто з корабля, на так званий ,,Острів сліз'' — Елліс Айленд, то всі урядовці, які мене переслухували, сиділи вже в сорочках з короткими рукавами, тільки я, немов той тяжкий варіят, стояв у приношеному крайовому ще хутрі, що його пошив мені небіжчик — Цукерманн з Красного, який одягав та обшивав, розуміється — ,,на рати'', всіх працівників концерну ,,Українська Преса'' у Львові... Я стояв і потився у своєму хутрі, а панове-урядовці прілі і потилися разом зі мною, бо ніяк не могли ,,проспелувати'' мого прізвища...

Гай, гай, — та й ще зелений! Кругло 28 років промайнуло з того часу, коли я так стояв на ,,Острові Сліз'' і впрівав, — трохи від горячі а ще більше зі страху, що зо мною зроблять пп. урядовці з Еміґраційної Служби?.. І аж тепер прийшло мені на гадку — що властиво сталося з тим моїм старокрайовим хутром?.. Чи я вислав його назад до табору, чи заніс до контори ,,Армії Спасіння'', чи просто подарував якомусь ,,бомові''?.. Що воно б там з ним не сталося, але під час цьогорічних морозів я не раз шкодував, що не маю його при собі, чи на собі!

Ікер

Петро Андрусів

ЩЕ ПРО СПРАВУ ДЕ МИ СТОЇМО В МИСТЕЦТВІ

I

Основні проблеми українського мистецького життя в діяспорі у нас присипалися порохом забуття і байдужности. Поза малозамітними згадками тільки інформативного порядку в нашій пресі, ті проблеми не згадуються. Від довшого часу на тому фронті — тиша. Тим тягарем, що побільшується десятками років після великого переселення, ніхто в ширшому довкіллі нашої спільноти не турбується, ані серйозно над тим не застановляється. Він є журбою невеликої горстки мистців, які добровільно взяли на себе гіркий обов'язок нести його, а разом з тим переносити менше чи більше слушну критику чужих, чи таки своїх арбітрів.

Коли ж ті проблеми в будь-який спосіб заторкуються, разом з тим постає якесь намагання їх актуалізувати, то це треба відмітити як відрадне і потрібне явище. Пані Л.Дражевській належиться велика подяка, що одну імпрезу, де такі проблеми обговорювалися, вона доволі прозоро занотувала, а ,,Свобода'' цей репортаж п. Дражевської видрукувала. Подібне обговорювання проблем наша преса найчастіше промовчує. Тим разом — слава Богу — сталося так, як повинно статися, і деякі справи, що відносяться до українського мистецтва, дійшли до уваги тямущої частини нашого громадянства. Справи і надалі певно не зміняться. А справи ті дуже важливі і далеко серйозніші для майбутності, ніж багатьом з нас може видаватися.

Тим відрадним явищем був панель, зорганізований 30 січня м.р. мистецькою кураторією УВАН в ЗСА, головою якої є мистець Яків Гніздовський. Він же був і модератором панелю. Річ зрозуміла, що немає потреби ще раз йти — точка за точкою — через зміст доповідей, які пані Дражевська доволі чітко описала. Тому варто застановитися тільки над тими точками, які є найбільш гідні обговорення, а може і дискусії. Вступне слово Якова Гніздовського, модератора панелю, дає чимало матеріялу для міркувань. Описуючи складність сучасного світового мистецького руху, Гніздовський каже: ,,У цій складній ситуації український мистець і тут, на еміґрації, і там на рідних землях, обтяжений ще додатковими ускладненнями, які його подекуди тримають поза головним руслом сучасного світового мистецтва. Частково ці ускладнення є наслідком засвоєння серед українців і досі як слід не з'ясованих понять про українське мистецтво і його ролю. Навіть у серйозних українських публікаціях зустрічаються такі окреслення — як ,,українське миствецтво'' та ,,український стиль'', де більше відповідало б сказати: українізований, історизований, чи найчастіше фолкльоризований стиль. Віримо, що пані Дражевська вірно занотувала біг думок Гніздовського і тому зроджується питання про доцільність такого ставлення справи на панелі, що його зміст є призначений для першого круга слухачів. Справа поняття вислову ,,українське мистецтво'' так висказана, як читаємо в репортажі, напевно дійде до свідомости великої частини читачів в іншому змісті, ніж то може було в інтенції доповідача. Поняття вислову ,,українське мистецтво'' від деякого часу стало у нас предметом дискусії. Це питання зактуалізували сторонники мистецького інтернаціоналізму декілька декад тому паралельно до політичних процесів — зокрема лівого напрямку. Є це дуже складна справа, повна суперечностей і справді нерозв'язаних питань. При різних нагодах у нас також ті питання виринають в дискусії між самими мистцями, постають суперечности і непорозуміння. На перекір ініціяторам, інтернаціоналізація мистецтва ніколи вповні не завершилася. Різні види образотворчої продукції в світі далі клясифікуються не тільки за напрямком стилю, але дуже часто за приналежністю мистця до котроїсь національної групи. Ті групи запобігливо дбають, щоб творчість мистців, які походять з них, була зараховувана на конто їх культурного надбання. Мистецтво є дуже важливою складовою частиною культурного дорібку людської збірноти. Є він частиною духового паритету даної збірноти, який чимало важить на її престижу навіть у міжнародних політичних відносинах.

Річ самозрозуміла, що не історична і побутова тематика, ані фолкльорні елементи, вжиті мистцем в його творі, вирішують справу його вартости. Вартість мистецького твору лежить поза тематикою, в майстерності виконання, а на це немає готової рецепти. Це питання індивідуальне, паралельне до особистої культури мистця і його таланту та унапрямлених інтенцій. Не знаю чи зможемо переконати француза, що нема французького мистецтва, німця, що нема німецького ,,кунсту'', еспанця, що в Еспанії немає еспанського мистецтва, голляндця, данця, американця, мексиканця, поляка, навіть росіянина. Кожна з тих національних груп знайде сотні аргументів на оборону питоменности своєї культури, а в тому і мистецтва. Українці — мабуть — є унікальною і під тим зглядом рідкісною національною збірнотою, яка над тим питанням так скрупулятно застановляється. Поляк ніколи не скаже, що мистецтво його народу є польонізоване, історизоване чи фолкльоризоване. Він скаже без вагання, що це мистецтво є польське. Він так скаже навіть тоді, коли польські мистці будуть малювати не польську, але українську тематику, як це робили Юзеф Брандт, Ян Station Станіславський, Юзеф Хелмонський, Леон Вичулковський та інші. Чи саме ті, нез'ясовані як слід поняття про українське мистецтво і його ролю тримають українського мистця поза головним руслом світового мистецтва треба сумніватися і таке твердження є дуже дискусійне. Такий погляд на проблему без заналізування глибших, не менше істотних причин до існуючого стану редукує дискусію тільки над фрагментом ситуації, але не над її цілістю.

Двоє перших панелістів, пані Марина Антонович-Рудницька і Святослав Гординський, в своїх доповідях зробили чимало серйозного зусилля, щоб загальну ситуацію і стан з'ясувати. Розмір часу для доповідей не дозволив розгорнути ширше обох цікавих тем.

Дві доповіді панелісток з молодшого покоління, пань Аркадії Оленської-Петришин та Ірени Петренко-Федишин, своїм особливим змістом, агресивним тоном і частим браком аналізи фактів створюють чимало застережень та вимагають деякої дискусії, щоб не цілком вірний образ дещо скореґувати. Обі згадані панелістки в своїх доповідях виказали чималу ерудицію і вимовну гладку фразеологію та переконливість арґументів, якими темпераментно атакують існуючу ситуацію в українському мистецькому житті. Нема де правди діти — всі закиди, які обі доповідачки висказали, в основі є слушні і треба висловити їм велике признання і подяку, що вони захотіли відірватися від своїх — напевно пильних зайнять і присвятити свою увагу тим — трохи тривальним проблемам, що заіснували в нашому ґетто... Будьмо щасливі, що врешті молодше покоління, яке досі бокувало від тих проблем, нарешті починає якщо не цікавитися, то хоч сердитися на всі ті недостачі, про які так ельоквентно заговорили обі пані. Правда, якщо не точно такі ж , то дуже подібні поучення ми вже чули, отже основа арґументації не є оригінальна. Хотілося б, щоб тим разом не повторилося те, що завжди ділялося в минулому, а іменно, що автори критик, повчивши українських мистців і цілу українську збірноту, що саме треба зробити, ніколи не спромоглися на те, щоб ділом доказати, як ті недостачі належало б усунути з наших середовищ. Обі шановні доповідачки роблять цілий ряд засадничих блудів, які всі їхні твердження ставлять в сумнівному світлі. Першим блудом є те, що вибравши собі нюйоркський осередок, зокрема Об'єднання Мистців Українців в Америці, утотожнюють його з цілим українським рухом в діяспорі. Другим блудом є те, що критикуючи недостачі українського мистецького життя, не завдають собі труду хоч побіжно проаналізувати, як і хто його довів до того стану. Третім блудом є також і те, що в неприхованому згориглядстві або через незнання, або тенденційно в доповідях промовчуються ті позитиви в праці українських мистців в терені, які одначе існують. І врешті не цілком вірне насвітлення довкільного американського терену, від якого чомусь тотально відділяють українську людину, відгороджуючи її якимсь уявним берлінським муром.

Далі буде

КОНКУРС
на найкращу українську писанку

НАГОРОДИ

Перша — $70.00 **Третя — $50.00**
Друга — $60.00 **Четверта — $40.00**
П'ята — $30.00
П'ять дальших нагород по $10.00 (кожна)

Під увагу братиметься традиційний орнамент і кольорит.

Писанки приниматимемо до 11-ої години ранку, 26-го березня 1977 р., щоб ще цього дня жюрі їх оцінили.

Надіслані писанки передамо до музею.

Висилаю писанку на конкурс:

Писанки на контест шліть на адресу:
Pysanka Contest
10967 — 97 Street, Edmonton, Alta., Canada
T5H 2M8

Name ....

Address ....

СВІЧКА І ОГАРОК

„Господь споглянув із неба на синів людських, щоб побачити, чи є там розумний, що шукає Бога". Псалом 14:2.

Було велике напруження, полилася кров, згинув один журналіст. Гамас Адуль Халіс захопив закладників, предложив свої вимоги і не забув взяти в оборону Аллаха, якого фільмове мистецтво перепустило через свої жорна. „Аллах, — це все моє життя", говорив Гамас.

Ніяка релігія, ніяка секта не має права на існування, коли вона користується методами насильства. Так ділали духобори і їх саджали за спричинення пожеж в тюрму і там їм було місце. Неприємною задухою пахне від тих подій у Вашінгтоні. Тільки та одинока фраза „Аллах, — це все моє життя", звучить до певної міри ноткою ідеалізму. Та всезнаючі жкрналісти винайшли, що Гамас мав в минулому багато психічних проблем, і що сьогодні він є людина душевно незбалансована.

Чи висказ: Аллах, Ягве, Бог, чи Ісус, — це все моє життя" є сьогодні дійсно монополь незбалансованих одиниць? Може воно і так.

На телевізорах показували серію „Бриджит (ірляндська католичка) любить Берні" (жидівського юнака). Вони побираються і взаємовідносини взятих із двох світів їхніх родин творило безліч комічних, часто несмачних ситуацій. По якомусь часі ту серію знято з програми на домагання глядачів. Яких глядачів? Християн? Ні, вони є люди „психічно збалансовані". Сталося це на домагання глядачів жидівського походження.

На другій тел 'везійній програмі артист святотатсно зводить очі вгору і просит щоби його любовниця якраз тепер подзвонила до дверей. Дзвони.ь дзвінок і ми чуємо слова артиста: „Я думав, що сьогодні, в неділю, Ти будеш в церкві і не почуєш мене. Однак Ти таки почув. Публіка, таки християнська, відповідає сальвою сміху і ніодного протесту. Бо ми люди психічно збалансовані. У нас Бог на престолі й мистецтво на престолі. Тільки престол Богові побудований трохи нище. Це називається баланс. Ніхто не випустив пари з уст, коли не так давно нам відраджували читати в Страсний Тиждень про терпіння Христа, бо воно пахне антисемітизмом. Без нічийого спротиву появилася книжка Юго Шонфелда „Пасхальний Заговір", в якій говориться, що події Страстного Тижня і Великодної Неділі, — це спритно продуманий обман Христа і його учнів. Так само безсоромно появилася на полицях книжка другого рабина Дж. Брендена „Ісус і Зилоти", яка хоче нам сказати, що це євангелист Марко а не Ісус повидумував Христові науки.

Чому воно так є? Бо ми, християни готові боронити церкву, а не Ісуса, дискутувати на тему не доброго небесного Отця, але на тему божества, прабуття, „того великого щось". Ми збалансовані люди. Вміємо жити зі свічкою в одній руці й огарком в другій і добре знаємо коли й кому що належить.

Коли хрестоносці в ім'я Ісуса різали сараценів,

Коли сарацени в ім'я Аллаха різали „невірних джаврів",

Коли хтонебудь в ім'я Аллаха, Ягве, Бога чи Ісуса насилує цивільне населення, це велика гидота в Божих очах.

Але Бог знає ще гіршу гидоту: „Горе вам байдужим на Сіоні" Амоса 6:1.

З любов'ю до Вас

INFORMATION SERVICE of UKRAINIAN ADVENTISTS
227 West 46th Street, New York, N.Y. 10036

ДАРІЯ ЯРОСЛАВСЬКА

ПАПОРОТЬ НЕ ЦВІТЕ

ПОВІСТЬ

На матеріялі записок дивізійника

1-ша частина: ЗАВДАННЯ • 2-га частина: КОХАННЯ

Ст. 243. Тверда обкладинка. Ціна з пересилкою — $6.95.

Ще можна набути:

2-ий том трилогії ПОВІНЬ — ОСТРІВ Ді-Пі, ціна .... $ 5.00
3-ій том — ПІД ЧУЖІ ЗОРІ 5.00
або комплет трилогії (дуже обмежений) — ПОВІНЬ 15.00

Замовляти просимо: D. YAROSLAVSKA-STOLARCHUK
189 Garfield Place, Maplewood, N.J. 07040

Окружна Управа Відділів СУА в Ню Йорку

запрошує усе Громадянство, зокрема Жіноцтво

на **СЕМІНАР**

Як зберегти здоров'я, молодість і красу

що відбудеться

у неділю, 27 березня 1977 р.
о год. 2-ій по пол.

у домівці СУА
108 Друга Авеню, Ню Йорку, Н. Й.

Про харч, руханку і косметику говорять:
АННА МАРУСЕВИЧ, ОЛЕНА С. ПРОЦЮК і ТАНЯ ТЕРШАКОВЕЦЬ

ДИСКУСІЯ — ЗАПИТИ — ВІДПОВІДІ

ЛЮДСЬКІ ПРАВА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

„всієї атомової зброї з лиця землі" є конечні для збереження світового миру і людства. З уваги на те, справа атомового роззброєння не повинна бути пов'язана з питанням оборони людських прав. Тут Президент знову, не називаючи Совєтського Союзу поіменно, відкинув заяви Москви, що виступи в обороні людських прав і дисидентів в СССР можуть перешкодити переговорам відносно нового договору щодо обмеження атомової зброї.

В промові Президент присвятив багато уваги справі „економічної справедливости для всіх країн", зазначуючи, що ЗСА та інші індустріяльні потуги Заходу прикладуть всіх зусиль, щоб допомогти економічно недорозвиненим країнам.

Він теж заторкнув конечність полагодження конфліктів на Близькому Сході, в південній частині Африки, згадав про справи ЗСА встановити кращі відносини з комуністичним Китаєм і країнами Індокитаю.

Після виступу в ОН, Президент взяв участь в бенкеті в його честь, який зорганізував генеральний секретар ОН, Курт Вальдгайм.

ЦЕНТРАЛЬНА ПРОБЛЕНА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ставин, стає в іншій ситуації причиною інших скомпочолюваного ним Комітету, інж. Є. Івашків зокрема наголошував дві найбільш актуальні і наглі справи — оборона політв'язнів і людських прав в Україні на зовнішньому відтинку та головно увагу справам рідного шкільництва, як головної передумови і ґарантії нашого самозбереження, на внутрішньому відтинку діяльности. Відвідувачі дальше інформували, що Управа КОУАО ставить собі за завдання сконсолідувати і об'єднати українську громаду довкола Відділу УККА. З тією метою нав'язано вже контакт з рядом організацій і осіб, навіть таких, які досі не входили до КОУАО, але хочуть активно проявлятись і брати організовану участь у працях громади. Допоміжними засобами у цьому повинні стати заплановані панелі, зустрічі, культурні і розвагові імпрези. Комітет шукає різних можливих способів, щоб пожвавити суспільно-громадське життя в цьому місті-великані, — заявили члени Управи, — і буде співпрацювати з усіма українськими організаціями, товариствами, підприємствами, а зокрема молодечими організаціями і Церквами в надії, що вони допоможуть виконати ті завдання. З метою ширшої інформації громади про працю і пляни КОУАО, Управа почала видавати „Інформаційний Бюлетень", на зміст якого складаються загальні інформації про працю громади, календарець найближчих імпрез, плян праці Відділу УККА, відомості про будову церкви св. Юра, Український Національний Фонд, оголошення тощо.

Масова українська маніфестація, створення музею українського поселення в ЗСА, підвищення рівня культурних імпрез були також предметом розмов та обміну думками під час цих відвидин.

(Продовження буде)

Представники КОУАО...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

лікованих явищ. В додатку причини, які впливають на затрату розговірної української мови, є різні в різному віці, середовищах та обставинах. При чому дуже часто ті причини можуть видаватися на перший погляд не суттєвими чи навіть дрібничковими. Часом можна зауважити, що навіть дорослі, які добре володіють українською мовою, переходять в розмовах на слова, а то і цілі фрази англійською мовою, не завдаючи собі труду висловлювати ті поняття чи фрази українською мовою. Забуваємо, що над збереженням української мови треба працювати, а це означає, що треба свідомо і доцільно уживати її навіть в ситуаціях, де є легше і вигідніше говорити англійською мовою. Серед молоді зауважуємо, що навіть ті, які плинно і завжди говорять українською мовою до батьків чи старших, переходять на англійську мову в товаристві своїх ровесників. Тут маємо до діла із двома явищами: підсвідомим віддзеркаленням обставин оточення та груповим натиском. Для молоді, мова якою вони порозуміваються цілий день в школі із своїми ровесниками і якою пишуть задачі, звучить більш природно і плинно, ніж мова, якою дуже часто розмовляють тільки дома. До того треба ще додати відоме явище „групового натиску". Вистачить, щоб групи молоді двох-трьох почали говорити англійською мовою, як зараз усі переходять на ту мову. Це явище є так поширене, що навіть на сходинах українських студентських громад, навіть дуже активних, усі говорять англійською мовою. Все ж таки, українські студентські громади повинні , бути серед передових установ, які зберігали б , плекали б і розвивали б українську мову, культуру і науку. В подібних випадках самозрозуміло не маємо до діла із браком знання мови, а просто зі своєрідною інертністю послуговуватися найвигіднішим засобом порозуміння, в даному випадку англійською мовою.

Музичний попис у Ню Йорку

Нюйоркський Відділ Українського Музичного Інституту в Америці влаштував у суботу 19-го лютого ц.р. концерт його кращих учнів із кляс професорів: Меляніі Байлової, Галини Мірошниченко-Кузьми, Калини Чічки-Андрієнко, Рафаіла Венке й Лева Стругацького. В концерті взяли участь учні: Орест і Арета Гарасимчуки, Ірина Бортник, Іруся Коцка, Олесь Кмета, Юрій Фурда, Соня Шерег, Марта Мачай і Марта Аєрбе — всі з кляси фортепіяна, і молоді скрипалі — Аніта і Білл Аєрбе й Тамі Перальта.

У залі Літературно-мистецького Клюбу зібралися здебільша батьки й родичі виконавців і лиш декілька „звичайних" любителів музики, між ними й автор цих рядків. А концерт був направду приємний і молоді адепти музичного мистецтва дали слухачам багато моментів насолоди — таких рідких на тлі звичайного нюйоркського „музичного" галасу.

Звичайно — ми не могли забувати, що концерт давала Школа і учні її були на дуже різному рівні музичного розвитку — від маленького першорічника Тамі Перальта аж до молодих віртуозів, як Марта Мачай і Соня Шерег, сестри Аєрбе. Але ж саме тільки те, що ми могли наглядно бачити ентузіязм молодих учнів і педагогічну дбайливість учителів і як вислід їхньої співдії — блискучий розвиток молодих талантів, майже без промахів і недотягнень, було варте того, щоб прийти, побачити й послухати. З-поміж низки тут ще окремо не згаданих учасників програми нам особливо затямилися талановиті виступи (в дуеті й сольо) Ореста й Арети Гарасимчуків і малого ще, але напевно з немалим музичним майбутнім Олеся Кмети.

Після концерту ми розмовляли з проф. Меляніею Байловою, раніше довголітньою Головою УМІА, яка ще й нині проводить нюйоркською Школою Інституту. Вона — ветеран українського музичного навчання, (ще з львівського часу — Музичний Інститут ім. Лисенка) працює в УМІ, але праці кинути не може й не хоче, бо надто турбується дальшою долею Інституту. Каже, що зацікавлення музичною освітою дітвори начебто маліє серед нашої громади. На першому році нюйоркської Школи УМІА — лиш один учень, та й то не-українець.

Які причини цього? Загальне наше громадське збайдужіння, чи варваризація музичного смаку молодих батьків, вирослих в атмосфері джазу?

А шкода! Велика шкода була б для всіх нас, якби через власну байдужість ми втратили цю одну з найважливіших станиць нашої української й европейської культурної спадщини. Шкода була б змарнованих молодих талантів. А шкода також для батьків самих. От, коли б вони прийшли були на цей концерт і побачили щасливу гордість батьків молодих музик, вони побачили б, що вони самі втрачають.

О.П.

Д-Р МИХАЙЛО ДАНИЛЮК

На медичні Теми

Лікарський довідник.

Книжка у твердій темно-зеленій обгортці із золотими буквами роботи мистця МИХ. МИХАЛЕВИЧА. 336 сторінок.
Ціна 7.00 дол.

SVOBODA
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07303

Замість квітів на далеку могилу
бл. п. Романа Годованського
складаю 10.00 долярів
на виховний фонд священиків у Бразилії.
Дружина О. ГОДОВАНСЬКА

13-й ВІДДІЛ ООЧСУ в БІНГЕМТОНІ, Н. Й.
з невимовним жалем повідомляє усю Українську Громаду, що дня 14-го березня 1977 р., відійшов у Вічність, проживши 80 років, співосновник, кол. голова і почесний голова Відділу ООЧСУ в Бінгемтоні, нагороджений почесною грамотою 15-го З'їзду ООЧСУ та гол. виховник Відділу Юнацтва СУМА і кол. голова УККА

бл. п.
ВОЛОДИМИР ФЕДАНКІВ

управитель шкіл в Манявій, Надвірній і у Байройті, поручник УГА, нагороджений хрестом заслуги, оборонець Львова, та золотоверхого Києва.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відбулися в четвер, дня 17-го березня ц. р. в похоронному заведенні Лясковського і в українській католицькій церкві Найсв. Серця, завершені на парохіяльному цвинтарі.

•

Усій Родині Покійного, складаємо найсердечніші вислови глибокого співчуття.

Хай чужа земля, — пригорне Його, як Рідна!

УПРАВА і ЧЛЕНСТВО ООЧСУ

ПЛАСТОВА СТАНИЦЯ в ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж.
запрошує Батьків, Молодь та всіх Зацікавлених на

ЗУСТРІЧ з ПЛАСТУНАМИ II

яка відбудеться

в суботу, 26 березня 1977 р., в 7-ій год. вечора в малій залі УНДому, 90-96 Фліт вул., ДЖЕРЗІ СИТІ

В програмі: фільми, прозірки, показові сходини, весела ватра і смачна перекуска в заряді нашого Гуртка Пластприяту.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. Евгена Зубальського
переслано на Фонд Катедри Українознавства при Гарварді
50.00 долярів.
Іван і Ольга ІВАНЕЙКО

У глибокому гор'ю, ділимося з Приятелями і Знайомими сумною вісткою, що з волі Всевишнього відійшов у Вічність, після довгої і важкої недуги, в понеділок, 14-го березня 1977 р., проживши 80 літ, Найдорожчий наш

МУЖ, БАТЬКО, БРАТ, ДІДУСЬ і ШВАҐЕР

ВОЛОДИМИР ФЕДАНКІВ

кол. управитель шкіл в Манявій, в Надвірній, в Байройті, поручник УГА, оборонець Львова.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відбулися в четвер, 17-го березня ц. р. з похоронного заведення Лясковського, в українській католицькій церкві Найсв. Серця в Бінгемтоні, на місце Вічного Спочинку, на парохіяльному цвинтарі.

Горем прибиті:

АННА — дружина
СТЕФАНІЯ ЄВЧУК, сестра
АНТІН ФЕДАНКО, брат
ЛЮБА ТЕРЕЛЯ, дочка, з мужем ІВАНОМ, та синами: ЮРІЄМ, з дружиною МАРІЄЮ, ІВАНОМ і ВОЛОДИМИРОМ
ДАРІЯ ДРЕВНИЦЬКА, дочка, з мужем ТЕОФІЛЕМ і дочкою ЗІРКОЮ
ЯРОСЛАВА ЧЕБІНЯК, дочка, з мужем ЙОСИФОМ і дочками: МАРТОЮ, ІРИНОЮ, НАТАЛКОЮ, та сином ЄВГЕНОМ
інж. ЄВГЕН ВИННИК, шваґер
БОГДАН ЄВЧУК, сестрінок, з сином ГРИГОРІЄМ
та ближча і дальша Родина в Україні і у Польщі

СТЕФАНІЯ з ГРЕЧАКІВ КАРАПІНКА

Ділимося прикрою вісткою з Ріднею, Приятелями і Знайомими, що дня 18-го березня 1977 р., по довгій і тяжкій недузі, упокоїлась в Бозі, наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА, СЕСТРА, ШВАҐЕРКА і ТЕТА, народжена в Долині, Україна, 2-го червня 1901 р.

ПАРАСТАС відбудеться в похоронному заведенні Литвин і Литвин в Ірвінгтоні, в неділю, 20-го березня, о год. 8-ій вечора.

ПОХОРОН в понеділок, 21-го березня 1977 р., о год. 9-ій ранку з церкви св. Ів. Хрестителя в Нюарку, на кладовище св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

муж — ІЛЛЯ
дочка — ОРИСЯ
син — ЮРІЙ
сестра — ЕВГЕНІЯ з мужем АНАТОЛІЄМ
брат — КОСТЬ з дружиною ГАЛЕЮ і сином АНДРІЄМ
в Україні — сестра ОЛЬГА з родиною і брат ЯРОСЛАВ з родиною
та ближча і дальша Родина

•

Бажанням Покійної було, щоб замість квітів, складати пожертви на Стипендійний Фонд 28-го Відділу СУА в Нюарку.

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями та Знайомими, що в середу, 2-го березня 1977 року, по довгій і тяжкій недузі, заосмотрена Святими Тайнами, відійшла у Вічність на 52-му році життя, наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАТИ, ДОЧКА

бл. п.

РЕҐІНА (ЧАЙКОВСЬКА) САДОВА

народжена 13-го лютого 1925 року в Україні.

ПОХОРОНИ відбулися в суботу, 5-го березня 1977 р. з похоронного заведення Велі-Міллє-Зімерман, до церкви святого Томи в Елкгерт, а після Служби Божої, на Овкрідж цвинтар в Гошен, Індіяна, де спочиває побіч донечки Сабріни-Марії, яка упокоїлася на 7-му році життя в жовтні 1963 р.

Горем і жалем прибиті:

муж — ІВАН
син — ІВАН
мати — ФАЇНА

Хай привсочна гостинна Американська Земля буде легкою для Неї.

В глибокому горю ділимося сумною вісткою, що дня 29-го січня 1977 року на Україні, по довголітній недузі, відійшла у Вічність,

наша Найдорожча **МАМА і БАБУСЯ**

св. п.

АНАСТАЗІЯ з ҐОЇВ

КРУШЕЛЬНИЦЬКА

вдова по професорові Рідної Школи в Долині, Гуцульщина, Роджена в місяці травні 1896 р., прожила 80 літ.

•

Співана Служба Божа і Панахида
відправляться 2-го КВІТНЯ 1977 РОКУ
в церкві СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ.

Про молитви за спокій Душі Покійної просять:

дочка — д-р мед. ІРМА Л. КРУШЕЛЬНИЦЬКА в Ню Йорку
внучки — ЛЮБОМИРА і ІРИНА та Родина на Україні

Нехай земля буде їй пером.

ЧИ НІМЕЦЬКИЙ „ВОТЕРҐЕЙТ?"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Відні на директорів нафтового об'єднання ОРЕС.

Міністрові Майгоферові ставлять в вину неправдиве твердження, мовляв, він дозволив агентам Охорони Конституції поставити під поліційний нагляд д-ра Траубе. Але стверджено, що про це міністер довідався пізніше. Значить, — кажуть критики, — міністер не знав, що діється в його міністерстві, і через це недбальство мусить покинути посаду в уряді.

Д-р Траубе, звільнений з роботи в Атомовому Інституті, доводить, що він виконував обов'язки директорські і не мав доступу до хемічних елементів, із яких роблять атомові бомби. Він вимагає для себе політичної регабілітації. Цю справу має розглянути уряд і вона буде обговорена на засіданні парляменту в Бонні.

Міністер Майгофер і президент Охорони Конституції Маєр перебувають в невигідній ситуації: демісії обох вимагають організації соціялдемократичної молоді і молоді Ліберальної партії. Незабаром вияснитьcя, чия правда, чия кривда. В демократичному судівництві є правило: аж до остаточного присуду вважати підсудного за невинного. In dubio, pro reo (В разі сумніву, рішення на користь підсудного).